

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія українського війська в шкільних курсах історії»
Освітня програма Середня освіта (історія)
Спеціальність 014 Середня освіта (історія)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і
методики викладання історії
Протокол 1 від «31» серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	«Історія українського війська в шкільних курсах історії»
Викладач (-і)	Мішук Андрій іванович
Контактний телефон викладача	0506984776
Е-mail викладача	andrmishchuk@gmail.com
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.2.2 Дисципліни вільного вибору студента 2.1.1 Теоретична підготовка
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	понеділок, 14.00 год. – 16.00 год.

2. Анотація до курсу

Спецкурс «Історія українського війська в шкільних курсах історії» займає важливе місце у професійній підготовці вчителя історії. Оскільки безпосередньо доповнює військовий аспект загального курсу історії України, є важливою складовою частиною загального курсу вітчизняної історії не тільки у вузі, але і в загальноосвітніх школах (6-11 класи). За загально прийнятою схемою подібних дисциплін у світовій практиці, спецкурс детально висвітлює історію війська та історію військового мистецтва.

Студенти мають усвідомлювати, що історія України – це історія суцільних війн і трагедій. Тому військова історія України є важливою ланкою у висвітленні історичного минулого нашого народу. Саме на переможних битвах і війнах формується патріотизм, почуття відповідальності за свою державу, яку потрібно захищати у будь-яких історичних умовах. Особливістю спецкурсу є багатоплановість і дискусійність теоретичних проблем, синкретичний характер розглядуваних подій та явищ, пропонованих студентам до засвоєння.

Головним завданням сучасної шкільної історичної освіти є перехід до особистісно орієнтованого навчання, виховання на уроках вітчизняної та всесвітньої історії громадянина України. Вивчення спецкурсу допоможе майбутньому педагогу сформувати громадянські особистісні якості учня, яких потребує демократичне суспільство: інтелектуальну чесність, відкритість розуму, повагу до правди, толерантність, вміння критично мислити. Спеціальний курс «Історія українського війська в шкільних курсах історії» є важливим елементом у пізнанні загального курсу з історії України та важливим виховним предметом на ниві патріотичного виховання.

Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 014.03 – середня освіта (історія) теоретичних знань з військової історії України, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни – засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) з спецкурсу «Історія українського війська в шкільних курсах історії» через опанування і застосування ключових теоретико-методологічних засад і методів вивчення та інтерпретації історичного минулого України; формування інтегральних, загальних, фахових компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Завдання спецкурсу полягає у наданні студентам додаткових спеціальних знань з історії українського війська і зброї, найважливіших битв, вмінні пов'язати їх з політичним, економічним і національно-культурним розвитком України від найдавніших часів до сьогодення. Навчити використовувати в професійній і соціальній діяльності отриманні знання; виробити в студентів навички самостійних оцінок і власних суджень щодо розглянутих історичних проблем. Одним з головних завдань курсу є формування в молодого покоління суспільної свідомості, культури, моралі, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації, прагнення до самореалізації.

У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою та завданнями спецкурсу, що дає можливість *студентам знати*:

- основні та актуальні проблеми тематики даного курсу D 1;
- важливі дати та події з історії українських військових формацій з метою перенесення їх у площину навчального шкільного предмету «Історія України». D 1;

вміти:

- характеризувати історичні постаті різних епох, розуміти роль і місце людини в історії українського війська D 6.
- самостійно організовувати навчально-виховний процес із врахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, вибираючи інноваційні методи, прийоми, форми та методи навчання D 12.
- застосовувати наукові знання, уміння і навички із дисципліни історія українського війська для розв'язання конкретних задач у діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів D 17.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (C1). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань прийняття рішень у практиці викладання історії і суспільствознавчих предметів у навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів професійно спрямованих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Наявність системи знань із вітчизняної історії, необхідної для роботи в навчальних закладах середньої освіти (C10).

Здатність системно відтворювати історичні знання, факти, події і процеси із всесвітньої історії у контексті формування цілісної історичної картини

світу (C11).

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, аналізувати і систематизувати, порівнювати і формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях (C17).

Здатність аналізувати, порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні і зовнішні мотиви діяльності історичних осіб, соціальних груп (C25).

Здатність до оволодіння базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності студентів до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва (C30).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6-й семестр	Спеціальність 014 Середня освіта (історія)	ІІ курс	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання	
Тема 1. Військове мистецтво давніх цивілізацій на території України 1. Найдавніші війни на теренах України 2. Військо кіммерійців, скіфів, сарматів. 3. Ранні слов'яни, їх військо та зброя	лекція, 2 год.	1. Ключко В.І. Озброєння та військова справа давнього населення України (5000-900 рр. до Р.Х.) / В.І. Ключко. - Київ: АртЕк, 2006. - 337 с. 2. Ольговський С. Володарі степу. Військова справа й озброєння скіфів VII ст. до н.е. - III ст. н.е. / С. Ольговський. - Київ: Наш час, 2010. - 128 с. 3. Синиця Є. Перунові діти. Військова справа слов'ян на початку середньовіччя / Є. Синиця. - Київ: Темпора, 2012. - 276 с. 4. Найдавніші війни на території України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ucreinarma.org/antichnist/najdavnishi-vojiny.html 5. Військова справа племен епохи бронзи в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ucreinarma.org/antichnist/vijskova-sprava-plemen-epochy-bronzy.html	Доопрацювати конспект лекції., Робота історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 4 год.	10 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи – написання реферату історії українського війська. Підготовка	3 3	Лютий–травень 2022 р.

<p>Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>		<p>6. Кіммерійці та їх військова організація [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ucrainarma.org/materiali/kimmeriyaci.html 7. Військо скіфів. VII-IV ст. до Р.Х. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ucrainarma.org/antichnist/vijsko-skifiv-7-4-st.html О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С 52–53</p>		<p>презентацій</p>	
<p>Тема 2-3. Військо і військове мистецтво середньовічної України.</p> <p>1.Склад та комплектування війська Київської Русі. Військове мистецтво. 2. Збройні сили Галицько-Волинської держави. 3.Військо Литовсько-Польської доби.</p> <p>Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>	<p>Лекція, 4 год.;</p>	<p>1. Крип'якевич І. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів та ін. - Львів: Світ, 1992. - 712 с. 2. Котляр М.Ф. Нариси воєнного мистецтва Давньої Русі / М.Ф. Котляр. -Київ: Наш час, 2010. - 280 с. 3. Котляр М.Ф. Полководці Давньої Русі / М.Ф. Котляр. - Київ: Україна, 1991. - 151 с. 4. Крип'якевич І. П. Галицько-Волинське князівство / І.П. Крип'якевич. - Київ: Наукова думка, 1984. - 176 с. 5. Котляр М.Ф. Данило Галицький. Біографічний нарис / М.Ф. Котляр. - Київ: Видавничий дім „Альтернативи", 2002. - 328 с. 6. Черкас Б. Степовий щит Литви: Українське військо Гедиміновичів (XIV- XVI ст.) / Б. Черкас. - К.: Темпора, 2011. - 144 с.</p>	<p>Доопрацювати конспект лекції., Робота історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 4 год.</p>	<p>10 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи – написання реферату історії українського війська. Підготовка презентацій</p>	<p>Лютий–травень 2022 р.</p>
<p>Тема 4. Проблема генези та</p>	<p>Семінарське заняття,</p>	<p>1. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К., 1993.</p>	<p>підготовка конспекту</p>	<p>5 б. (вибірково під час</p>	<p>Лютий–травень</p>

<p>еволуції українського козацтва в шкільному курсі історії.</p> <p>1. Територія, умови джерела формування українського козацтва</p> <p>2. Українське козацтво наприкінці XV - у першій половині XVI ст.</p> <p>3. Виникнення Запорізької Січі. Військовий та адміністративний устрій.</p> <p>4. Реєстрове козацтво. Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>	2 год.	<p>2. Апанович О.М. Розповіді про запорізьких козаків. – К., 1991.</p> <p>3. Голобуцький В.О. Запорозьке козацтво. К., 1994</p> <p>4. Горобець В., Чухліб Т. Незнайома Кліо. Тасмниці, казуси і курйози української історії. Козацька доба. – К., 2004.</p> <p>5. Грушевський М. Історія України-Руси, т. 7. К., 1995</p> <p>6. Історія українського війська : / Гол. ред. В. Павлов - Харків: «Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016.</p> <p>7. Історія українського козацтва. Нариси в 2-х т. – Т.1. – К., 2006.</p> <p>8. Історія українського козацтва: нариси у 2т. / В.А. Брехуненко, Л.В. Войтович, О.Б. Головка та ін. - Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006.</p> <p>9. Історія українського селянства. Нариси в 2-х т. – Т.1. – К., 2006.</p> <p>10. Крип'якевич І. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів. Упоряд. Б. Якимович. - Львів: Світ, 1992.</p> <p>11. Мицик Ю.А. Як козаки воювали: іст. Розповіді про запорозьке козацтво / Ю.А. Мицик, С.М. Плохій, І.С. Стороженко.. - Дніпропетровськ: Промінь, 1991.</p> <p>12. Щербак В.О. Козацтво українське// Енциклопедія історії України: Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во "Наукова думка", 2007.</p> <p>13. Щербак В.О. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. К., 2000</p> <p>14. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків у 3-х т. /Д.І. Яворницький - Київ: Наукова думка, 1990-1991.</p>	<p>семінарського заняття та візуалізованої презентації, Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.</p> <p>4 год.</p>	<p>опитування на семінарі).</p>	2022 р.
<p>Тема 5 Запорозькі Січі: особливості створення і функціонування.</p>	<p>семінарське заняття, 2 год.</p>	<p>1. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К., 1993.</p> <p>2. Апанович О.М. Розповіді про запорізьких козаків. – К., 1991.</p> <p>3. Архів Коша Нової Запорозької Січі. 1713 – 1776. Опис справ. –</p>	<p>підготовка конспекту семінарського заняття та</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p>	<p>Лютий–травень 2022 р.</p>

<p>1. Томаківська Січ. 2. Базавлуцька та Микитинська Січі. 3. Запорозькі Січі у другій половині XVII - XVIII ст. 4. Задунайська Січ під турецькою протекцією.</p> <p>Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>		<p>К., 1994.</p> <p>4. Архів Коша Нової Запорозької Січі. Корпус документів. 1734 – 1775. Т. 1-5. – К., 1998 – 2007.</p> <p>5. Голобуцький В.О. Запорозька Січ в останні часи свого існування (1734 – 1775 рр.). – К., 1961.</p> <p>6. Голобуцький В.О. Запорозьке козацтво. К., 1994</p> <p>7. Горобець В., Чухліб Т. Незнайома Клію. Таємниці, казуси і курйози української історії. Козацька доба. – К., 2004.</p> <p>8. Грушевський М. Історія України-Руси, т. 7. К., 1995</p> <p>9. Гуржій О.І. Українська козацька держава в другій половині XVII – XVIII ст.: кордони, населення, право. – К., 1996.</p> <p>10. Дністрянський М.С. Кордони України. Територіально-адміністративний устрій. – Львів, 1992.</p> <p>11. Заруба В. Адміністративно-територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького у 1648 – 1782 рр. – Дніпропетровськ, 2007.</p> <p>12. Історія українського війська : / Гол. ред. В. Павлов - Харків: «Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016.</p> <p>13. Історія українського козацтва. Нариси в 2-х т. – Т.1. – К., 2006.</p> <p>14. Історія українського козацтва: нариси у 2т. / В.А. Брехуненко, Л.В. Войтович, О.Б. Головка та ін. - Київ: ВД «Киево-Могилянська академія», 2006.</p> <p>15. Історія українського селянства. Нариси в 2-х т. – Т.1. – К., 2006.</p> <p>16. Крип'якевич І. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів. Упоряд. Б. Якимович. - Львів: Світ, 1992.</p> <p>17. Мицик Ю.А. Як козаки воювали: іст. Розповіді про запорозьке козацтво / Ю.А. Мицик, С.М. Плохій, І.С. Стороженко.. - Дніпропетровськ: Промінь, 1991.</p> <p>18. Наливайко Д. Козацька християнська республіка. – К., 1992.</p> <p>19. Скальковський А. Історія Нової Січі, або останнього Коша Запорозького. – Дніпропетровськ, 1994.</p> <p>20. Смолій В., Степанков В. Українська національна революція середини XVII ст. проблеми, пошуки, рішення. – К., 1999.</p> <p>21. Шевчук В. Козацька держава. Етюди до історії українського державотворення. – К., 1995.</p> <p>22. Щербак В.О. Козацтво українське// Енциклопедія історії</p>	<p>візуалізованої презентації, Робота 3 історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 4 год.</p>		
--	--	---	---	--	--

		України: Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во "Наукова думка", 2007. 23. Щербак В.О. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. К., 2000 24. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків у 3-х т. /Д.І. Яворницький - Київ: Наукова думка, 1990-1991.			
Тема 6-7. Військова організація та воєнне мистецтво українського козацтва. 1. Козацьке військо до середини XVII ст. 2. Воєнна справа українського козацтва періоду Хмельниччини 3. Козацьке військо періоду «Руїни» та у війнах останньої чверті XVII ст. 4. Українське козацьке військо в період Північної війни 1700-1721 рр. та організаційних реформ 30-90-х рр. XVIII ст. 5. Задунайське, Чорноморське, Азовське та Кубанське козацьке	семінарське заняття, 4 год.	1. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К., 1993. 2. Апанович О.М. Розповіді про запорізьких козаків. – К., 1991. 3. Архів Коша Нової Запорозької Січі. 1713 – 1776. Опис справ. – К., 1994. 4. Архів Коша Нової Запорозької Січі. Корпус документів. 1734 – 1775. Т. 1-5. – К., 1998 – 2007. 5. Голобуцький В.О. Запорозька Січ в останні часи свого існування (1734 – 1775 рр.). – К., 1961. 6. Голобуцький В.О. Запорозьке козацтво. К., 1994 7. Горобець В., Чухліб Т. Незнайома Кліо. Таємниці, казуси і курйози української історії. Козацька доба. – К., 2004. 8. Грушевський М. Історія України-Руси, т. 7. К., 1995 9. Гуржій О.І. Українська козацька держава в другій половині XVII – XVIII ст.: кордони, населення, право. – К., 1996. 10. Дністрянский М.С. Кордони України. Територіально-адміністративний устрій. – Львів, 1992. 11. Заруба В. Адміністративно-територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького у 1648 – 1782 рр. – Дніпропетровськ, 2007. 12. Історія українського війська : / Гол. ред. В. Павлов - Харків: «Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. 13. Історія українського війська (від княжих часів до 20-х років ХХст.). – Львів, 1992. 14. Історія українського козацтва. Нариси в 2-х т. – Т.1. – К., 2006. 15. Історія українського козацтва: нариси у 2т. / В.А. Брехуненко, Л.В. Войтович, О.Б. Головка та ін. - Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 16. Історія українського селянства. Нариси в 2-х т. – Т.1. – К., 2006.	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 10 год.	5 б. (вибірково під час опитування на семінарі).	Лютий–травень 2022 р.

<p>військо в системах Російської і Турецької імперій. Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>		<p>17. Крип'якевич І. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів. Упоряд. Б. Якимович. - Львів: Світ, 1992.</p> <p>18. Мицик Ю.А. Як козаки воювали: іст. Розповіді про запорозьке козацтво / Ю.А. Мицик, С.М. Плохій, І.С. Стороженко.. - Дніпропетровськ: Промінь, 1991.</p> <p>19. Наливайко Д. Козацька християнська республіка. - К., 1992.</p> <p>20. Скальковський А. Історія Нової Січі, або останнього Коша Запорозького. - Дніпропетровськ, 1994.</p> <p>21. Смолій В., Степанков В. Українська національна революція середини XVII ст. проблеми, пошуки, рішення. - К., 1999.</p> <p>22. Польовий Р. Кубанська Україна. - К., 2002.</p> <p>23. Шевчук В. Козацька держава. Етюди до історії українського державотворення. - К., 1995.</p> <p>24. Щербак В.О. Козацтво українське// Енциклопедія історії України: Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во "Наукова думка", 2007.</p> <p>25. Щербак В.О. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. К., 2000</p> <p>26. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків у 3-х т. /Д.І. Яворницький - Київ: Наукова думка, 1990-1991.</p>			
<p>Тема 8. Українські військові формування в бездержавні часи.</p> <p>1. Українці в складі російської армії</p> <p>2. Українські полки під час революції 1848-1849 рр. в Австро-Угорщині</p> <p>3. Перші українські юнацько-спортивні</p>	<p>Лекція, 2 год.;</p>	<p>1. Вацеба О. Нарис з історії українського руху в Західній Україні / О. Вацеба. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. - 232 с.</p> <p>2. Дем'янюк О. Військовопідготовча діяльність українських молодіжних організацій Галичини напередодні та в роки Першої світової війни / О. Дем'янюк. - Львів: Нац. ун-т „Львівська політехніка”, 2004. - 20 с.</p> <p>3. Леник В. Українська організована молодь (Молодечі організації від початків до 1914 р) / В. Леник. - Мюнхен-Львів, 1994. - 181 с.</p> <p>4. Литвин М. Історія галицького стрілецтва / М. Литвин, К. Науменко. - Львів: Каменярь, 1990. - 200 с.</p> <p>5. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації у національно-визвольному русі Галичини (друга пол. XIX ст. - перша пол. XX ст.) / Б. Трофим'як. - Тернопіль: Вид-во ТАНГ „Економічна думка”, 2001. - 696 с.</p> <p>6. Якимович Б. Збройні сили України: нарис історії / Б. Якимович. - Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України;</p>	<p>Доопрацювати конспект лекції., Робота історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 5 год.</p>	<p>10 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи – написання реферату історії українського війська. Підготовка презентацій</p>	<p>Лютий–травень 2022 р.</p>

<p>організації: „Сокіл”, „Січ”, „Пласт”. Практичне завдання: Навчально- методичний комплекс для використання в школі.</p>		<p>Просвіта, 1996. - 359 с.</p> <p>1.</p>			
<p>Тема 9-10 Українці у військових формуваннях часів Першої світової війни та в період Українській революції 1917— 1921 рр. 1. Легіон Українських Січових Стрільців - перша регулярна українська військова формація XX ст. 2. Збройні Сили Центральної Ради. “Вільне козацтво”. 3. Армія Української Держави гетьмана Павла Скоропадського.</p>	<p>семінарське заняття, 4 год.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. У двох книгах. – К., 2014. 2. Голубко В. Н. Армія УНР 1917-1918. – Львів, 1997. 3. Західно-Українська Народна Республіка 1918-1923 [Текст]: документи і матеріали: у 5-ти томах 8-ми книгах/уклад.: О.Карпенко, К.Мицан. 4. Західно-Українська Народна Республіка. 1918-1923: Історія (Колективна монографія. Керівник авторського колективу й відповідальний редактор Олександр Карпенко. - Івано-Франківськ: Сіверія, 2001. 5. Історія українського війська (1917-1995) . – Львів, 1996. 6. Історія українського війська (від княжих часів до 20-х років ХХст.). – Львів, 1992. 7. Курас І. Ф., Солдатенко В. Ф. Соборництво та регіоналізм в Українському Державотворенні (1917-1920рр.). К., 2001. 8. Литвин М. Україна: Доба війн і революцій (1914–1920). К., 2003. 9. Литвин М. Українсько-польська війна 1918—1919 рр. — Львів, 1998. 10. Литвин М., Науменко К. Історія галицького стрілецтва. Львів, 1991. 11. Монолатій І. Українські легіонери: Формування та бойовий шлях Українських Січових Стрільців, 1914-1918 рр. / І. Монолатій. - Київ: Темпора, 2008. 12. Пиріг Р. Українська гетьманська держава 1918 року. Історичні 	<p>підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 10 год.;</p>	<p>5 б. (вибірково під час опитування на семінарі). 5 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Лютий– травень 2022 р.</p>

<p>4. Збройні сили ЗУНР. УГА. 5. Військове будівництво за часів Директорії УНР.</p> <p>Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>		<p>нариси. – К., 2011. 13. Солдатенко В. Ф. Українська революція. Історичний нарис. — К., 1999. 14. Українські збройні сили березень 1917 р. - листопад 1918 р. (організація, чисельність, бойові дії). - К.: Темпора, 2009. 15. Українські Січові Стрільці, 1914-1920. – Львів, 1991.</p>			
<p>Тема 11. Українські військові формування 20-30-х рр. ХХ ст.</p> <p>1. Українська військова організація. 2. Організації Українських Націоналістів. 3. Карпатська Січ: створення, структура та військова майстерність.</p> <p>Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для</p>	<p>семінарське заняття, 2 год.</p>	<p>1. Васюта І. Політична історія Західної України (1918-1939).- Львів, 2006. 2. Вегеш М. Карпатська Україна: Документи і факти. - Ужгород, 2004. 3. Веденєєв Д. Зародження спеціальних служб руху українських націоналістів (1920—1930 рр.). Пам'ять століть, 2001, № 4 4. Дмитро Донцов. "Націоналізм". –Львів, 1926 . 5. Життя і діяльність Степана Бандери - документи і матеріали. Тернопіль, 2008. 6. Історія українського війська (1917-1995) . – Львів, 1996. 7. Кентій А. Збройний чин українських націоналістів 1920-1956. історико-архівні нариси. –Київ, 2005. 8. Книш З. На повні вітрила. Українська військова організація в 1924 - 1926 роках. Торонто, 1970. 9. Книш З. Становлення ОУН. – К. 1994. 10. Конгрес Українських Націоналістів 1929 р. Документи і матеріали. Упоряд. В. Муравський. Львів, 2006. - 420 с. 11. Мірчук П. Нарис історії Організації Українських Націоналістів Т. 1 1920-1939. – Мюнхен, 1968. 12. Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920 - 1939 роки. - Київ, 2007.</p>	<p>підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 5 год.;</p>	<p>5 б. (вибірково під час опитування на семінарі). 5 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Лютий–травень 2022 р.</p>

використання в школі.		<p>13. Організації Українських Націоналістів і Української повстанська армія. Історичні нариси. – К, 2005.</p> <p>14. Пагіря О. Карпатська Січ: військово формування Карпатської України. – К, 2010.</p> <p>15. Петро Мірчук. "Євген Коновалець": лідер українського визвольного руху. - Львів, 1990.</p> <p>16. Посівнич М. Воєнно-політична діяльність ОУН в 1929 - 1939 роках. Львів, 2010</p>			
<p>Тема 12. Українська повстанська армія</p> <p>1. Створення, організаційна структура та чисельність Української повстанської армії.</p> <p>2. Стратегія і тактика бойових дій. Підготовка рядового та старшинського складу.</p> <p>3. Повсякденне життя українських повстанців.</p> <p>Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>	<p>семінарське заняття, 2 год.</p>	<p>1. Андрухів І.О., Француз А. Й. Станіславщина: двадцять буремних літ (1939-1959). Рівне – Івано-Франківськ, 2001.</p> <p>2. В'ятрович В., Забілий Р., Дерев'яний І., Содоль П. Українська Повстанська Армія. Історія нескорених / Відп. ред. та упоряд. В. В'ятрович. – 2-ге вид., випр. та доп. – Львів, 2008.</p> <p>3. Веденеев Д. В., Биструхін Г. С. “Повстанська розвідка діє точно й відважно.”. Документальна спадщина підрозділів спеціального призначення Організації українських націоналістів та Української повстанської армії. 1940–1950-ті роки. – К., 2006. – 568 с</p> <p>4. Веденеев Д. В., Биструхін Г. С. “Повстанська розвідка діє точно й відважно.”. Документальна спадщина підрозділів спеціального призначення Організації українських націоналістів та Української повстанської армії. 1940–1950-ті роки. – К., 2006.</p> <p>5. В'ятрович В. Забілий Р., Дерев'яний І., Содоль П. Українська Повстанська Армія. Історія нескорених / Відп. ред. Та упоряд. В. В'ятрович. - 3-те вид. - Львів: Центр досліджень визвольного руху, 2011.</p> <p>6. Ільющин І. Волинська трагедія 1943-1944 рр. Київ, 2003.</p> <p>7. Кентій А. Збройний чин українських націоналістів 1920-1956. історико-архівні нариси. –Київ, 2005.</p> <p>8. Кентій А.В. Українська повстанська армія та збройне підпілля Організації українських націоналістів (1942–1956). – К., 2008.</p> <p>9. Курилишин К. - Українське життя в умовах нім. окупації (1939-1944рр.). Львів, 2010.</p> <p>10. Литвин М., Науменко К. Сталін і Західна Україна. 1939 - 1941 рр. Київ, 2010.</p> <p>11. Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920 - 1939 роки. Київ, 2007.</p>	<p>підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.</p> <p>4 год.;</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>5 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Лютий–травень 2022 р.</p>

		<p>12. Патриляк І.К., Боровик М.А. Україна в роки Другої світової війни: спроба нового концептуального погляду. – Ніжин, 2010. – 590 с.</p> <p>13. Патриляк І.К., Боровик М.А. Україна в роки Другої світової війни: спроба нового концептуального погляду. – Ніжин, 2010.</p> <p>14. Стародубець Г.М. Українське повстанське запілля (друга пол. 1943–поч. 1946 років). – Тернопіль, 2006. – 527 с.</p>			
<p>Тема 13. Українці в іноземних військових формуваннях під час Другої світової війни.</p> <p>1. Українці в складі Червоної Армії.</p> <p>2. Українці в арміях держав антигітлерівської коаліції.</p> <p>3. Українці у складі німецьких військових формувань. Батальйони “Нахтігаль” і “Роланд”, дивізія СС “Галичина”.</p>	<p>семінарське заняття, 2 год.;</p>	<p>1. Слюсаренко А.Г. Україна в роки Другої світової війни: навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл. / А.Г. Слюсаренко, І.К. Патриляк, М.А. Боровик. - Київ: Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Історичний факультет. Кафедра новітньої історії України. - К., 2009. - 447с.</p> <p>2. Боляновський А. Українські військові формування в Збройних силах Німеччини (1939-1945) / А. Боляновський. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка: Інститут українських студій Альбертського університету, 2003. - 686 с.</p> <p>3. Гунчак Т. У мундирах ворога / Т. Гунчак. - Броди: Просвіта, 2005. - 192 с.</p> <p>4. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні / В. Косик. - Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993. - 659 с.</p> <p>5. Лисенко О.Є. Звитяга і жертвність: Українці на фронтах Другої світової війни / О. Є. Лисенко, І. Т. Муковський. - Київ: Пошук - вид. агентство „Книга пам'яті України”, 1997. - 567 с.</p> <p>6. Трофимович В. Українські військові формування у німецьких мундирах 1939-1942 рр. / В. Трофимович. - Львів: ДУЛП, 1994</p>	<p>підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. 5 год.;</p>	<p>5 б. (вибірково під час опитування на семінарі).</p> <p>5 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Лютий–травень 2022 р.</p>
<p>Тема 14. Збройні Сили України в роки незалежності</p> <p>1. Формування основ Збройних Сил України (1991-1996 рр.).</p>	<p>Лекція, 2 год.;</p>	<p>1. Закон України «Про оборону України» [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1932-12</p> <p>2. Закон України «Про Збройні Сили України» [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1934-12</p> <p>3. Воєнна доктрина України [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015</p> <p>4. Закон України «Про Національну гвардію України»</p>	<p>Доопрацювати конспект лекції, Робота з історичними термінами, історичними</p>	<p>10 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи – написання</p>	<p>Лютий–травень 2022 р.</p>

<p>2. “Розвиток і реформування” Збройних Сил України у 1997-2013 рр.</p> <p>3. Міжнародне військове співробітництво та миротворча діяльність Збройних Сил України.</p> <p>4. Збройні Сили України у протистоянні російській агресії.</p> <p>Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.</p>		<p>[Електронний ресурс]</p> <p>5. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/876-18</p> <p>6. Біла книга - 2014. Збройні Сили України. - К.: Міністерство оборони України, 2015. - 85 с.</p> <p>7. Буркут, І. Військові традиції і сучасність. Чернівці: Мол. буковинець, 1998.-159 с.</p>	<p>постатями, історичними джерелами. 5 год.</p>	<p>реферату історії українського війська. Підготовка презентацій</p>	3
---	--	---	---	--	---

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів (лютий-травень 2022 р.):</p> <p>Розрахунок максимальної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здійснюється згідно кредитно-модульної системи.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить до заліку:</p> <table border="1" data-bbox="483 1082 1317 1187"> <thead> <tr> <th>Поточний контроль</th> <th>Індивідуальне завдання</th> <th>Контрольна робота</th> <th>Всього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>30 балів</td> <td>20 балів</td> <td>50 балів</td> <td>100 балів</td> </tr> </tbody> </table> <p>1) Поточний контроль знань</p> <p>Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Самостійна робота студента на лекції повинна полягати в тому, що, стежачи за логікою їх викладу, він вчиться усвідомлювати основні положення науки, яку</p>	Поточний контроль	Індивідуальне завдання	Контрольна робота	Всього	30 балів	20 балів	50 балів	100 балів
Поточний контроль	Індивідуальне завдання	Контрольна робота	Всього						
30 балів	20 балів	50 балів	100 балів						

вивчає, самостійно виділяти і засвоювати головне. Значне місце в самостійній роботі студента повинні займати підготовка і активна участь в проведенні семінарських занять. Усні відповіді на семінарських заняттях з використанням візуалізованих презентацій своїх відповідей та тематичне опитування (письмові самостійні роботи) – 30 балів (коєф. 6) дев'ять оцінок на дев'яти семінарських заняттях ($5,5,4,4,4,4,4,4,4/9 \cdot 6 = 25$). Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за роботу на семінарських заняттях становить 30 балів.

Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.

Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.

Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних **формах**:

- детальний усний аналіз поставлених питань;
- вибіркоче усне опитування «з місця»;
- дискусійне обговорення питань;
- індивідуальне розв'язування практичних завдань, проблемних запитань чи завдань;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв;
- письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо.

Критерії поточної оцінки

(«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Оцінка «п'ять» ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Повною мірою

володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміє розбивати історичну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру. Наприклад, вивчення окремих елементів дисиденства (партій, організацій, форм, методів ін.) і синтезом (поєднати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю. Наприклад, розгляд дисиденства як єдиного, складного цілого, як цілісну систему, ін.). Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; будує переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Може використати інноваційні технології (наприклад, технологію Шаталова). Має синтетичне мислення. Бере активну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі, вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «чотири» ставиться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, у письмовій роботі є незначні помилки. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем; будує аргументацію на основі 2-3 доказів, може рецензувати відповіді ровесників. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Має певний рівень синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності), базовану на здобутих знаннях,

демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить самооцінку пізнавальної діяльності, вдосконалює з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «три» ставиться, якщо у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, а просто перераховує. **По-середньо** знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Вміє організовувати пошук історичних джерел, але не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність; не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Мінімально використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Вдосконалює з посереднім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

Оцінка «два» ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь не змістовна і не доречна, у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. **Практично не** знає історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Не вміє організовувати пошук історичних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. У групових формах роботи тільки присутній (я) без особистої відповідальності, стратегії; не дотримується норм професійної етики, не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей, не вдосконалює здобуті під час навчання компетенції.

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. Робота кожного студента на

	<p>семінарських заняттях може бути оцінена від 1 до 5 балів. 5 (4) бали студент отримає, якщо демонструє глибоке розуміння матеріалу, вільно і правильно використав понятійно-категоріальний апарат у межах поставлених питань, послідовно зв'язано і логічно викладає матеріал, аргументовано доводить свої думки, вилучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо). Вміє творчо підходити до вирішення питання. 3 бали студент отримує, якщо він: загалом орієнтується у межах поставлених питань, але відповіді не повні і не досить конкретні; відчуває труднощі у використанні і поясненні змісту наукових питань та категорій у межах поставлених питань; допускає незначні помилки та неточності, але зв'язно і логічно викладає, залучає основну і додаткову літературу. 2 бали студент отримує, коли демонструє недостатнє володіння основним матеріалом, допускає помилки при визначенні політичних процесів, не вміє їх аналізувати послідовно, глибоко, з допомогою необхідної літератури. 1 бал студент отримує, коли: погано орієнтується в матеріалі, допускає неточності, поверхневі знання при відповіді на поставлені питання; плутається у термінах та поняттях; відсутні власні судження, висновки.;</p> <p>2) Індивідуальне завдання.</p> <p>Крім теоретичних знань студент повинен вміти застосовувати отримані знання у наукових дослідженнях фундаментального та прикладного характеру з використанням сучасних інформаційних технологій. Написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни.</p> <p>Критерії оцінювання реферату (максимально 20 балів)</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Критерії</th> <th style="text-align: right;">Кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> ● робота є оригінальним самостійним дослідженням, у якому відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими джерелами, висувати при цьому власні гіпотези з досліджуваних проблем; </td> <td style="text-align: right; vertical-align: top;">17-20 балів</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> ● наукове дослідження студента виконане на достатньо високому рівні, але має незначні недоліки в технічному оформленні, укладанні списку літератури, стилістиці тексту; </td> <td style="text-align: right; vertical-align: top;">14-16 балів</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> ● тема розкрита неповно </td> <td style="text-align: right; vertical-align: top;">9-13 балів</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> ● робота не відповідає переважній більшості вимог до наукових досліджень, але має структуру, у списку літератури зазначено більше трьох джерел; </td> <td style="text-align: right; vertical-align: top;">3-8 балів</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> ● розкритий лише окремий аспект реферат не зарахований </td> <td style="text-align: right; vertical-align: top;">1-2 бали ● 0 балів</td> </tr> </tbody> </table>	Критерії	Кількість балів	<ul style="list-style-type: none"> ● робота є оригінальним самостійним дослідженням, у якому відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими джерелами, висувати при цьому власні гіпотези з досліджуваних проблем; 	17-20 балів	<ul style="list-style-type: none"> ● наукове дослідження студента виконане на достатньо високому рівні, але має незначні недоліки в технічному оформленні, укладанні списку літератури, стилістиці тексту; 	14-16 балів	<ul style="list-style-type: none"> ● тема розкрита неповно 	9-13 балів	<ul style="list-style-type: none"> ● робота не відповідає переважній більшості вимог до наукових досліджень, але має структуру, у списку літератури зазначено більше трьох джерел; 	3-8 балів	<ul style="list-style-type: none"> ● розкритий лише окремий аспект реферат не зарахований 	1-2 бали ● 0 балів
Критерії	Кількість балів												
<ul style="list-style-type: none"> ● робота є оригінальним самостійним дослідженням, у якому відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими джерелами, висувати при цьому власні гіпотези з досліджуваних проблем; 	17-20 балів												
<ul style="list-style-type: none"> ● наукове дослідження студента виконане на достатньо високому рівні, але має незначні недоліки в технічному оформленні, укладанні списку літератури, стилістиці тексту; 	14-16 балів												
<ul style="list-style-type: none"> ● тема розкрита неповно 	9-13 балів												
<ul style="list-style-type: none"> ● робота не відповідає переважній більшості вимог до наукових досліджень, але має структуру, у списку літератури зазначено більше трьох джерел; 	3-8 балів												
<ul style="list-style-type: none"> ● розкритий лише окремий аспект реферат не зарахований 	1-2 бали ● 0 балів												
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку. Отриманий в результаті здачі контрольної роботи бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуальні завдання і складає підсумковий семестровий бал. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом на семестр з даної дисципліни.</p> <p>Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 теоретичних, 1 практичного (на знання історичних джерел), 1 знання термінів та 1 на знання хронології.</p>												

Завдання	Кількість балів
1 теоретичне	20 балів
2 теоретичне	20 балів
3 практичне	5 балів
4 знання термінів	3 бали
5 знання хронології	2 бали

Університетська шкала	Національна шкала
40 – 50 балів	Відмінно (5)
30 – 39 балів	Добре (4)
25 – 29 балів	Задовільно (3)
1 – 24 балів	Незадовільно (2)

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень на контрольній роботі
1-24	у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вмів їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вмів систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. Не має синтетичного мислення, не демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій, безвідповідально ставиться до обраного фаху.
25-29	у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), наявні помітні прогалини у формуванні умінь і навичок, що не дозволить повною мірою використати їх у професійній діяльності; використанні знань, умінь і навичок на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. По-середньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вмів систематизувати, співставляти, аналізувати,

		<p>доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.</p> <p>Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.</p>	
	30-39	<p>студент(ка) має добрі знання програмного матеріалу (75%), сформовані уміння і навички, здатен (на) застосовувати знання, уміння і навички у професійній діяльності; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем; будує аргументацію (75%). Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.</p> <p>Виявляє певний рівень синтетичного мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, розуміє значення культури як форми людського існування, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє достатнє вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.</p>	

	<p>40-50 студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем; буде переконливою аргументацією. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє синтетичне мислення; використовує історико-красознавчий матеріал, враховує гендерний підхід, розуміє значення культури як форми людського існування, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення на високому рівні здобуті під час навчання компетенції.</p> <p>Зміст питань, що виносяться на контрольну роботу, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.</p>									
Семінарські заняття	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="470 954 1704 1046">Тема 1. Проблема генези та еволюції українського козацтва в шкільному курсі історії.</td> <td data-bbox="1704 954 2027 1046">2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="470 1046 1704 1139">Тема 2. Запорозькі Січі: особливості створення і функціонування.</td> <td data-bbox="1704 1046 2027 1139">2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="470 1139 1704 1216">Тема 3-4. Військова організація та воєнне мистецтво українського козацтва.</td> <td data-bbox="1704 1139 2027 1216">4</td> </tr> <tr> <td data-bbox="470 1216 1704 1265">Тема 5-6. Українці у військових формуваннях часів Першої світової війни та в період Українській революції 1917—1921 рр.</td> <td data-bbox="1704 1216 2027 1265">4</td> </tr> </table>	Тема 1. Проблема генези та еволюції українського козацтва в шкільному курсі історії.	2	Тема 2. Запорозькі Січі: особливості створення і функціонування.	2	Тема 3-4. Військова організація та воєнне мистецтво українського козацтва.	4	Тема 5-6. Українці у військових формуваннях часів Першої світової війни та в період Українській революції 1917—1921 рр.	4	
Тема 1. Проблема генези та еволюції українського козацтва в шкільному курсі історії.	2									
Тема 2. Запорозькі Січі: особливості створення і функціонування.	2									
Тема 3-4. Військова організація та воєнне мистецтво українського козацтва.	4									
Тема 5-6. Українці у військових формуваннях часів Першої світової війни та в період Українській революції 1917—1921 рр.	4									

	Тема 7. Українські військові формування 20-30- х рр. XX ст.	2	
	Тема 8. Українська повстанська армія	2	
	Тема 9. Українці в іноземних військових формування під час Другої світової війни.	2	
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) змісту питань планів семінарських занять, а також завдань, які виносяться на самостійну роботу. 2) індивідуальної роботи 3) написання контрольної роботи <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю заліку на початку червня 2020 р. за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 50 і більше балів.</p>		
7. Політика курсу			
<p>Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії, візуальна презентація. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Важливим є використання студентами навчального матеріалу курсу для майбутньої професії «вчитель історії і суспільствознавчих предметів», вміння формувати навчально-методичний комплекс з тем для використання в школі.</p> <p>Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт понеділок, 14.00 год. – 16.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.</p>			
8. Рекомендована література			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ключко В.І. Озброєння та військова справа давнього населення України (5000-900 рр. до Р.Х.) / В.І. Ключко. - Київ: АртЕк, 2006. - 337 с. 2. Ольговський С. Володарі степу. Військова справа й озброєння скіфів VII ст. до н.е. - III ст. н.е. / С. Ольговський. - Київ: Наш час, 2010. - 128 с. 3. Синиця Є. Перунові діти. Військова справа слов'ян на початку середньовіччя / Є. Синиця. - Київ: Темпора, 2012. - 276 с. 4. Найдавніші воїни на території України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ucreinarma.org/antichnist/najdavnishhi-vojiny.html 5. Військова справа племен епохи бронзи в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ucreinarma.org/antichnist/vijskova-sprava-plemen-epoxy-bronzy.html 			

6. Кіммерійці та їх військова організація [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ucrainarma.org/materiali/kimmeriyci.html>
7. Військо скіфів. VII-IV ст. до Р.Х. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ucrainarma.org/antichnist/vijsko-skifiv-7-4-st.html> О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С 52–53
8. Крип'якевич І. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів та ін. - Львів: Світ, 1992. - 712 с.
9. Котляр М.Ф. Нариси воєнного мистецтва Давньої Русі / М.Ф. Котляр. -Київ: Наш час, 2010. - 280 с.
10. Котляр М.Ф. Полководці Давньої Русі / М.Ф. Котляр. - Київ: Україна, 1991. - 151 с.
11. Крип'якевич І. П. Галицько-Волинське князівство / І.П. Крип'якевич. - Київ: Наукова думка, 1984. - 176 с.
12. Котляр М.Ф. Данило Галицький. Біографічний нарис / М.Ф. Котляр. - Київ: Видавничий дім „Альтернативи", 2002. - 328 с.
13. Черкас Б. Степовий щит Литви: Українське військо Гедиміновичів (XIV- XVI ст.) / Б. Черкас. - К.: Темпора, 2011. - 144 с.
14. Вацеба О. Нарис з історії українського руху в Західній Україні / О. Вацеба. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. - 232 с.
15. Дем'янюк О. Військовопідготовча діяльність українських молодіжних організацій Галичини напередодні та в роки Першої світової війни / О. Дем'янюк. - Львів: Нац. ун-т „Львівська політехніка", 2004. - 20 с.
16. Леник В. Українська організована молодь (Молодечі організації від початків до 1914 р) / В. Леник. - Мюнхен-Львів, 1994. - 181 с.
17. Литвин М. Історія галицького стрілецтва / М. Литвин, К. Науменко. - Львів: Каменяр, 1990. - 200 с.
18. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації у національно- визвольному русі Галичини (друга пол. XIX ст. - перша пол. XX ст.) / Б. Трофим'як. - Тернопіль: Вид-во ТАНГ „Економічна думка", 2001. - 696 с.
19. Якимович Б. Збройні сили України: нарис історії / Б. Якимович. - Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України; Просвіта, 1996. - 359 с.
20. Апанович О.М. Збройні Сили України першої половини XVII ст. / О.М. Апанович. - Дніпропетровськ: Січ 2004. - 229 с.
21. Брехуненко В. «Дивна то і не сказана мужність.. ».Козаки у Хотинській війні 1621 р. / В. Брехуненко. - Київ: Темпора, 2013. - 120 с.
22. Брехуненко В. Програна битва виграної війни. Битва під Берестечком 1651 р. / В. Брехуненко. - Київ: Темпора, 2013. - 116 с.
23. Історія українського козацтва:нариси у 2т. / В.А. Брехуненко, Л.В. Войтович, О.Б. Головка та ін. - Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. - 839 с.
24. Історія українського війська : / Гол. ред. В. Павлов - Харків: «Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. - 412 с.
25. Крип'якевич І. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів. Упоряд. Б. Якимович. - Львів: Світ, 1992. - 712 с.
26. Мицик Ю.А. Як козаки воювали: іст. Розповіді про запорозьке козацтво / Ю.А. Мицик, С.М. Плохій, І.С. Стороженко.. - Дніпропетровськ: Промінь, 1991. - 301 с.
27. Поле битви - Україна. Від «володарів степу» до «кіборгів».Воєнна історія України від давнини до до сьогодення /Упоряд. К. Галушко -Харків «Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. - 352 с.
28. Сергійчук В. Армія Богдана Хмельницького / В. Сергійчук - Київ, 1996. - 254 с.
29. Сокирко О. Конотопська битва 1659 р.: Триумф у часи руїни / О. Сокирко - Київ: Темпора,2006. - 72 с.
30. Сокирко О. Лицарі другого сорту. Наймане військо Лівобережної Гетьманщини 1669-1726 рр. / О. Сокирко - Київ: Темпора,2008. -80 с.
31. Сокирко О. Полтавська битва 27 червня 1709 р.: Український Рубікон (Частина І) / О. Сокирко - Київ: Темпора,2008. -80 с.

32. Сокирко О. Полтавська битва 27 червня 1709 р.: Український Рубікон (Частина II) / О. Сокирко - Київ: Темпора, 2008. - 104 с.
33. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків у 3-х т. / Д.І. Яворницький - Київ: наукова думка, 1990-1991.
34. Слюсаренко А.Г. Україна в роки Другої світової війни: навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл. / А.Г. Слюсаренко, І.К. Патриляк, М.А. Боровик. - Київ: Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Історичний факультет. Кафедра новітньої історії України. - К., 2009. - 447с.
35. Боляновський А. Українські військові формування в Збройних силах Німеччини (1939-1945) / А. Боляновський. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка; Інститут українських студій Альбертського університету, 2003. - 686 с.
36. Гунчак Т. У мундирах ворога / Т. Гунчак. - Броди: Просвіта, 2005. - 192 с.
37. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні / В. Косик. - Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993. - 659 с.
38. Лисенко О.Є. Звитяга і жертвність: Українці на фронтах Другої світової війни / О. Є. Лисенко, І. Т. Муковський. - Київ: Пошук - вид. агентство „Книга пам'яті України”, 1997. - 567 с.
39. Трофимович В. Українські військові формування у німецьких мундирах 1939-1942 рр. / В. Трофимович. - Львів: ДУЛП, 1994
40. Закон України «Про оборону України» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>
41. Закон України «Про Збройні Сили України» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>
42. Воєнна доктрина України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>
43. Закон України «Про Національну гвардію України» [Електронний ресурс]
44. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/876-18>
45. Біла книга - 2014. Збройні Сили України. - К.: Міністерство оборони України, 2015. - 85 с.
46. Буркут, І. Військові традиції і сучасність. Чернівці: Мол. буковинець, 1998.-159 с.

Викладач

Міщук А. І.